

NOU 2026 9: VEIEN MOT ET BEDRE OG MER FORUTSIGBART SKATTESYSTEM

HØRINGSSVAR

Til: Finansdepartementet

Kopi: Kultur- og likestillingsdepartementet

Dato: 24.09.2026

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innen musikk og scenekunst. NTO's [52 medlemsvirksomheter](#) er blant de fremste produsentene og formidlerne av levende musikk og scenekunst, og foreningen representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede virksomheter. Medlemmene består av programmerende og produserende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor, samt andre virksomheter med annen særlig tilknytning til bransjen.

Vi viser til Finansdepartementets [høringsbrev](#) av 24. juni. Nedenfor følger høringssvar til [NOU 2026: 9 Veien mot et bedre og mer forutsigbart skattesystem](#).

Vårt høringssvar er konsentrert om kapittel 9 *Merverdiavgift*. Vi ber om:

- At merverdiavgiftsunntaket for billetter til musikk og scenekunst fjernes, og at disse områdene innlemmes i merverdiavgiftssystemet med lav sats.
- At den lave merverdiavgiftssatsen *ikke* økes fra 12 til 15 pst.

FORENKLET KULTURMOMS

Kompliserende og kostnadskrevende unntak

Vi registrerer at kommisjonen mener det bør arbeides for et bredere merverdiavgiftsgrunnlag, og at de foreslår eller anbefaler utredet flere konkrete utvidelser.

Likevel har kommisjonen ikke vurdert å fjerne merverdiavgiftsunntaket for billetter til musikk og scenekunst, og innlemme disse områdene i merverdiavgiftssystemet med lav sats på lik linje med blant annet museer, gallerier og kinoer.

Dette er etter vårt syn en alvorlig og påfallende mangel ved utredningen, all den tid kommisjonen på generelt grunnlag peker på mange av de samme utfordringene som unntaket fører med seg på musikk- og scenekunstmrådet.

Nettopp slik kommisjonen påpeker, fører unntaket til krevende avgrensninger av ulike vare- og tjenesteytelser, særlig for virksomheter som både har avgiftspliktig og unntatt omsetning. Dette kompliserer etterlevelsen og øker de administrative kostnadene både for virksomhetene og myndighetene. Videre kan det føre til uheldige tilpasninger og konkurransevridende forhold. I tillegg øker risikoen for feil i avgiftsbehandlingen, og tilliten til merverdiavgiftssystemet svekkes.

Bakgrunn

Etter endringene i [lov om merverdiavgift](#) i 2010 ble kinoer, museer, gallerier, opplevelsessentre og fornøylesparker omfattet av avgiftssystemet med lav sats for billettomsætningen, med rett til fradrag for inngående merverdiavgift.

Musikk og scenekunst ble ikke omfattet av endringen, og er fortsatt unntatt avgift, på tross av [Kulturkomiteiets forslag](#) om en breddemodell, hvor adgang til de fleste former for kulturarrangementer skulle omfattes av kulturkomitei.

Noe av bakgrunnen for unntaket var høringssvar fra et mindre antall aktører som den gangen mente at en lovendring ikke var tilstrekkelig utredet innenfor alle deler av bransjen.

Dette resulterte altså i dagens uoversiktlige, innfløkte og fragmenterte system som årlig påfører bransjen [store administrative kostnader](#).

Fordeler med å fjerne unntaket

En innlemmelse av musikk og scenekunst i merverdiavgiftssystemet med lav sats vil være et viktig steg i retning av et enklere og mer forutsigbart og helhetlig merverdiavgiftssystem. Det vil bidra til å

- forenkle regelverket og redusere administrative kostnader
- redusere risikoen for feil og uriktig avgiftsbehandling
- begrense utilsiktede tilpasninger til regelverket
- motvirke konkurransevridning mellom aktører i samme marked
- styrke tilliten til merverdiavgiftssystemet

Solid kunnskapsgrunnlag

Spørsmålet er på nytt aktualisert i [NOU 2025: 7 Musikklandet](#), som viser til flere utredninger og bransjeanalyser, og dokumenterer at det i dag er bred støtte i bransjen for en slik lovendring.

Loven kan utformes på en måte som skjermer aktører i deler av bransjen som potensielt kan påvirkes negativt, slik som artister som er arrangører og mindre aktører med lav omsetning.

For en nærmere begrunnelse og redegjørelse for forslag til lovendring viser vi til [tidligere anmodninger](#), vedlagt notat fra Ernst & Young (2015) utarbeidet etter oppdrag fra NTO. Hovedargumentene i notatet er fortsatt gyldige selv om den lave momssatsen er endret.

Etter vår vurdering foreligger det samlet sett et solid kunnskapsgrunnlag for å igangsette et lovarbeid.

LAV MERVERDIAVGIFTSSATS

NTO anerkjenner behovet for å forenkle dagens satsstruktur. Likevel er vi kritiske til at dette gjøres ved å øke den lave merverdiavgiftssatsen fra 12 til 15 prosent, uten at det er utredet hvordan det påvirker rammevilkårene for kulturlivet.

Gitt dagens system rammer en slik endring ikke bare de delene av kulturlivet som i dag har lav sats for billettomsætning. Den vil også føre til en betydelig kostnadsøkning for musikk- og scenekunstinstitusjoner. Det gjelder særlig de turnerende virksomhetene med store utgifter til persontransport og overnatting, som i dag omfattes av den lave merverdiavgiftssatsen, men uten at institusjonene har fradragsrett for inngående merverdiavgift.

Det betyr at en økning av den lave satsen særlig vil ramme musikk- og scenekunstilbudet i distriktene. På dette området er det altså ikke riktig at den lave satsen er «et lite treffsikkert tiltak for å støtte distriktene», slik kommisjonen hevder ut ifra et isolert perspektiv på omsetningen av persontransport- og overnattings tjenester.

Dersom denne endringen likevel skulle bli gjennomført, mener vi at de musikk- og scenekunstinstitusjonene som rammes må kompenseres for økte kostnader gjennom en økning i rammetilskuddet slik at de økonomiske rammene opprettholdes.

Vennlig hilsen
Norsk teater- og orkesterforening

Marta Hjelle
styreleder

Morten Gjeltén
direktør